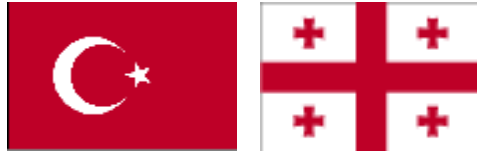

İZMİR TİCARET ODASI

**GÜRCİSTAN CUMHURİYETİ
TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELERİ
VE
TÜRKİYE – GÜRCİSTAN DIŞ TİCARETİ**

Neslihan Adanalı
Dış Ekonomik İlişkiler Müdürlüğü
Uzman Yardımcısı

Haziran 2007

GENEL ÖZELLİKLER

<i>Ülke Resmi Adı</i>	: Gürcistan (Sakartvelo)
<i>Başkenti</i>	: Tiflis
<i>Yönetim Şekli</i>	: Cumhuriyet
<i>Anayasa Kabulü</i>	: 24 Ağustos 1995
<i>Yasal Sistem</i>	: Medeni hukuk sistemine dayalıdır.
<i>Nüfusu</i>	: 4,646,003 (Temmuz 2007 tahmini)
<i>Komşuları</i>	: Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan, Rusya Federasyonu
<i>Doğal Kaynaklar</i>	: Ormanlar, hidroenerji, demir cevheri, manganez, bakır, az miktarda da olsa kömür ve petrol; çay ve turunçgil
<i>Arazi Kullanımı</i>	: % 11.51 ekilebilir arazi, % 3.79 mahsul bulunan arazi, % 84.7 diğer arazi
<i>Sulama Alanı</i>	: 4.690 km ²

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

<i>Nüfus Dağılımı</i>	: 0-14 Yaş % 16.7 15-65 Yaş % 66.6 65 Üstü % 16.7
<i>Yaşam Süresi</i>	: Ortalama 76.3(Erkek-73; Kadın-80).
<i>Etnik Gruplar</i>	: Gürcü %83.8, Azeri %6.5, Ermeni % 5.7, Rus %1.5 ve diğer %2.5 (2002 sayımı)
<i>Din</i>	: Ortodoks Hristiyan %83.9, Müslüman %9.9, Ermeni-Gregoryan %3.9, Katolik % 0.8, diğer %0.8, (2002 sayımı)

Dil : Gürcüce %71(resmi), Rusça %9, Ermenice %7, Azeri %6, diğer %7.
Okur-Yazar Oranı : %100

EKONOMİK YAPI

Para Birimi : Lari
Parite : 1 ABD Doları = 1.78 Lari (2006)
Enflasyon : % 10 (tüketici fiyatları)
Reel GSYH Artış Oranı : % 8.8
İşsizlik Oranı : % 12.6 (2004)
Cari İşlemler Dengesi : -735 milyon \$
GSYİH : 17.79 milyar \$ (2006)
Kişi Başına GSYİH : 3500 \$

DIŞ TİCARET

Tiflis Ticaret Müşavirliğinden verilen bilgiye göre, Gürcistan'ın dış ticaretinin sağlıklı bir analizini yapmak mümkün değildir. Resmi kurumlar tarafından açıklanan dış ticaret rakamları güvenilir bulunmamakta olup, kayıt dışı ithalatın büyük boyutlarda olduğu bilinmektedir. Devlet kurumları tarafından açıklanan dış ticaret değerleri gerçek ticaret faaliyetleri yansıtmamasından dolayı, Türkiye ve Gürcistan'ın ilan ettiği resmi rakamların arasında önemli farklar bulunmaktadır. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın (EBRD) verdiği bilgilere göre, Gürcistan'daki kayıtdışı ekonomi GSYİH'nın %45-50sini bulmaktadır.

1991'de bağımsızlığını kazanmasından bu yana, Gürcistan'ın dış ticareti her sene açık vermiştir. Ancak 2000 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne girmesinin ihracatını olumlu yönde etkilediği bilinmektedir.

Gürcistan'ın Dış Ticareti (milyon \$)					
	2001	2002	2003	2004	2005
İHRACAT	320	349	465	648	867
İTHALAT	679	792	1141	1,848	2491
DIŞ TİCARET DENGESİ	-359	-443	-676	-1,199	-1624
DIŞ TİCARET HACMİ	999	1142	1606	2,496	3358

Kaynak: Gürcistan Ekonomik Kalkınma Bakanlığı İstatistik Dairesi

Gürcistan'ın İthalat Yaptığı
Başlıca Ülkeler (2005)

Gürcistan'ın İhracat Yaptığı Başlıca Ülkeler (2005)	
Rusya	%18.1
Türkiye	%14.3
Ukrayna	% 8
Azerbaycan	%7.9
Türkmenistan	% 8.9
Ermenistan	% 4.7

Kaynak: CIA

Rusya	%15.4
Türkiye	%11.4
Azerbaycan	% 9.4
Ukrayna	%8.8
Almanya	% 8.3
Amerika	% 6

Başlıca İhracat Ürünleri
Hurda metal
Makine
Kimyasallar
Yakıt yeniden ihracı
Turunçgiller
Çay

Başlıca İthalat Ürünleri
Sıvı yakıt
Makine ve parçaları
Ulaşım ekipmanları
Tahıl ve diğer ürünler
İlaç

TÜRKİYE-GÜRCİSTAN EKONOMİK İLİŞKİLERİ

1. TÜRKİYE ve GÜRCİSTAN ARASINDAKİ ANLAŞMALAR

Türkiye ve Gürcistan arasındaki Ticaret ve Ekonomi İşbirliği Anlaşması 30 Temmuz 1992 tarihinde Tiflis'te imzalanmış 14 Nisan 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İki ülke arasındaki Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması ise 1997 yılından bu yana devam eden müzakerelere kaşın henüz imzalanmamıştır.

Her iki ülke de Serbest Ticaret Alanı (STA) Anlaşması imzalanması hususunda ortak niyete sahip olmalarına rağmen, bu konuda AB'nin izni alınması gerektiğinden anlaşma henüz imzalanmamıştır. Diğer taraftan, Türkiye'nin 2002 yılında üstlendiği AB'nin üçüncü ülkelere uyguladığı GSP rejimi kapsamında, Gürcistan'da bulunmaktadır.

II. PROJELER

Ticaretin arttırılmasına yönelik olarak, Türkiye ile Gürcistan arasındaki sınır kapısından Sarp/Sarpi kapısının modernizasyonuna ilişkin çalışmalar TOBB ve Gürcü tarafı arasında devam etmektedir. Projenin 2007 yılı ortalarında tamamlanması beklenmektedir.

Diğer bir plan ise Çıldır-Aktaş sınır kapısının açılmasına yönelik çalışmalardır. Türk tarafı alt ve üst yapı projeleri tamamlanmış olup, projenin Gürcü tarafında 33 km yol ve bina inşaatlarının tamamlanması gerekmektedir.

III. DIŞ TİCARET

Türkiye Gürcistan'ın en önemli ticaret ortaklarından birisidir. Türkiye ile Gürcistan arasındaki 1992 yılında 17.8 milyon dolar olan toplam dış ticaret hacmi 2006 yılında 750 milyon dolar ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2003 yılında Türkiye aleyhine açık veren ticaret dengesi, Gürcistan'dan ithal edilen demir-çelik ürünlerinde yaşanan artış ile açıklanmaktadır. Bu açık zamanla 2004 ve 2005 yıllarında azalmış ve 2006'da Türkiye lehine artış yaşanmıştır. Gürcistan'a ihracatımız 2005 yılında bir önceki yıla göre %36'lık bir artış kaydedenden, 2006 yılında bu oran %50 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye-Gürcistan Arasındaki Ticaret (bin \$)				
Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2001	144.049	127.231	16.817	271.280
2002	103.220	137.872	-34.651	241.093
2003	155.069	273.916	-118.846	428.986
2004	199.699	306.668	-106.969	506.368
2005	271.78	302.706	-30.924	574.488
2006	407.955	342.121	65.834	750.076

Kaynak: TÜİK

Ancak iki ülke arasında ticaret imkanları istenilen düzeyde değildir. Yukarıda da belirtildiği üzere, bunun en önemli sebepleri arasında altyapı eksiklikleri, gelişmemiş bankacılık ilişkileri ve mevzuat boşlukları yer almaktadır.

Türkiye'nin Gürcistan'a İhraç Ettiği Başlıca Ürünler

Ürün Adı	Oran
Plastikler	%14.13
Kazanlar, Makinalar	%10.19
Demir Çelik Eşya	%5.25
Elektrikli Makinalar	%5.21
Kağıt karton	%4.39
Ağaç, ahşap eşya	%4.33
Değirmen ürünleri	%4.1

Türkiye'nin Gürcistan'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler

Ürün Adı	Oran
Demir çelik	%54.94
Mineral Yakıtlar	%24.76
Aluminyum ve Alu. Ür.	%8.13
Metal Cevherleri	%4.36

Bakır ve Bakır Ürünleri	%2.57
Ağac, ahşap esya	%2.12

Ege Bölgesi'nin Gürcistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (2006)

Ürün Adı	Tutar (\$)
Fotokopi Kağıdı	818.088
Kağıt, karton	334.460
Margarin	286.594
Çelikten Diğer İnşaat Malzemesi	239.490
Diğer Ayakkabılar	173.939
Demir veya Çelikten Radyatörler	144.670
Diyagram Kağıtlar	141.715
Diğer Balık Yemleri	136.921
Diğer Esnek Borular ve Hortumlar	119.643
Demir veya Çelikten Kafeslikler	95.631
GENEL TOPLAM	3.975.060

Ege
Gürcistan'a

Bölgesi'nden
Yapılan İhracat

Kaynak: Kesin olmayan Ege İhracatçı Birliklerine bağlı 12 Birliğin kayıt rakamlarıdır.

IV. GÜRCİSTAN'DA DOĞRUDAN YABANCI YATIRIM

Gürcistan ile aramızda "Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması" Anlaşması 30 Temmuz 1992 tarihinde imzalanmıştır.

Gürcistan'da yabancı yatırımlar, 12 Kasım 1996 tarihinde onaylanan "Yatırımların Teşviki ve Korunması" Kanunu ile güvence altına alınmıştır. Söz konusu Kanun'da yatırımın tanımı yapılarak, yabancı yatırımcılara Gürcü vatandaşlara tanınan hak ve kolaylıkların aynısının tanınması öngörülmüştür. Ancak, 1995 - 2002 yılları arasında ülkeye 900 Milyon \$ seviyesinde yatırım yapılmış olup, potansiyelin oldukça gerisindedir.

Tiflis Ticaret Müşavirliği verilerine göre, 2003 yılında ülkede yaşanan "Gül Devrimi" ile birlikte yeni göreve gelen hükümet tarafından, yabancı sermaye için ülkeyi cazip hale getirmek üzere bir takım önlemler alınmaya başlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan yeni Vergi Kanunu ile vergi mevzuatı basitleştirilirken, bazı vergiler uygulamadan kaldırılmıştır.

Son iki yılda, Bakü-Tiflis-Ceyhan Hattı'nın etkisiyle, Gürcistan'a gelen sabit yabancı sermaye miktarında artış görülmektedir.

Ancak, Gürcistan'da yatırımlara Türkiye benzeri bir teşvik sistemi uygulanmamaktadır. (www.georgia.net.ge/gic)

1998-2005 döneminde Gürcistan'da yapılmış toplam yatırımların %23'ünü gerçekleştiren ABD birinci sırada yer alırken, ülkemiz 144,6 milyon \$ ve %8'lik pay ile beşinci sırada bulunmaktadır.

V. ODAMIZ İLE GÜRCİSTAN ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Gürcistan Heyetinin Odamızı Ziyareti (07 HAZİRAN 2007)

Acara Özerk Cumhuriyeti Hükümet Başkanı Levan Vashalomidze, Gürcistan Ankara Büyükelçisi Grigol Mgaloblishvili ve beraberindeki heyet Odamız Yönetim Kurulu Başkan Vekili Sayın Akın Kazançoğlu tarafından 7 Haziran 2007 tarihinde karşılanmıştır. Heyette ayrıca Gürcistan İzmir Fahri Konsolosu, Nuro Holding Başkanı, Nurettin Çarmıklı, Acara Özerk Cumhuriyeti Başkan Yardımcısı, Tamaz Mgebrishvili ve Nuro Holding Yönetim Kurulu Üyesi Hukuk Koordinatörü Şakir Kaleli'nin yer almıştır.

Kazançoğlu konuşmasında, Gürcistan'ın sahip olduğu en önemli ekonomik avantajının, Kafkasya ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile ticaretimizde de bir kapı konumunda olmasını belirtmiştir. 1998-2005 döneminde Gürcistan'da yapılmış toplam yatırımların %8'inin Türk firmalarınca yapılmış olduğunu ve ülkemizin Gürcistan'ın hem ithalat hem de ihracat ortakları arasında ikinci sırada yer alıyor olmasına dikkat çekmiştir.

Gürcistan'a hem ülkemizin hem de Ege bölgesinden yapılan başlıca ihracat kalemlerini belirttikten sonra, Kazançoğlu ülkelerimiz arasında ticaret imkanlarının istenilen düzeyde olmadığını dile getirmiştir. Bunun en önemli sebepleri arasında altyapı eksiklikleri, gelişmemiş bankacılık ilişkileri, ve mevzuat boşlukları yer alırken, Gürcistan pazarının bir kesiminde Türk malının kötü bir imaja sahip olması üzücü olduğunu ifade etmiştir. İhracatçılarımızın Türk malının imajını düzeltmek amacıyla "kalitesi düşük özel siparişleri" karşılamaktan kaçınmaları gerektiğini belirtmiştir.

Gürcistan ile Türkiye arasında serbest ticaret anlaşması ve çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması imzalanması konularında müzakerelerin devam ettiğine dikkat çeken Kazançoğlu, bundan sonra, Gürcistan'daki Ticaret Odaları ve ilgili kurumları ile Odamız arasında görüşme ve heyet ziyaretlerinin ivme kazanmasını dilediklerini ve bu çerçevede, gelecek tüm işbirliği taleplerine açık olduğumuzu belirtmiştir.

Acara Özerk Cumhuriyeti Hükümet Başkanı Levan Vashalomidze, söylenenlere katıldığını belirterek, Türk işadamlarını yatırıma davet etmiştir. Sağlıklı bir yatırım ortamı hazırladıklarını ve Acara hükümetinin tüm işadamlarının yanında olmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Gürcistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin son üç yılda önemli aşama kaydettiğini belirten Vashalomidze, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin son 3 yılda 15 yılda olmadığı kadar geliştiğine dikkat çekmiştir. Birkaç sene önce yaşanan olumsuzlukların artık olmadığını ve güven içinde yatırım yapılabilecek istikrarlı bir ortam olduğunu belirtmiştir.

Özellikle İzmir'i ziyaret etmek istediğini sözlerine ekleyen Vashalomidze, hali hazırda İzmir'den gelen işadamlarının olmadığını; hâlbuki İzmir Ege'nin incisi olarak değerlendiriliyorsa Batum'da Karadeniz'in

incisi olarak görülebileceğini ifade etmiştir. Ortak yapılabilecek birçok çalışmanın olduğunu ve son dönemde tekstilde ve ziraat alanında işbirliğinin düşünülebileceğini sözlerine eklemiştir.